AVİM Yorum • No: 2026 / 28 • Mart 2026

KIBRIS ADASI'NIN GÜVENLİĞİ VE İKİ EGEMEN DEVLET GERÇEĞİ: ÜÇLÜ ZİRVE BAĞLAMINDA AB TUTUMUNUN ELEŞTİRİSİ

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

Orta Doğudaki artan gerginlikler ve İrandaki devam eden çatışmalar bağlamında, Kıbrıs Adasındaki stratejik gelişmeler uluslararası dikkat çekmektedir. AVİMde yayınlanan Akrotiri Üssüne Yönelik Saldırı Karşısında AB Tutumu: Egemen İngiliz Toprakları ve Üye Devlet Dayanışmasının Sınırları[1] başlıklı yazımız, İngilterenin egemen üs bölgelerine yönelik saldırıları ele alarak Avrupa Birliğinin (AB) tutumunu sorgulamakta ve bu olayların GKRY ile doğrudan ilişkisini hukuki gerekçelerle sınırlamaktadır. *Euronews*ta yer alan habere göre[2], Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) Cumhurbaşkanı Nikos Hristodulidis ve Yunanistan Başbakanı Kiryakos Miçotakisin Baftaki üçlü zirvesi, bu saldırılara yanıt olarak gerçekleştirilmiş olup, liderler GKRYnin güvenliğini Avrupa güvenliğiyle eşitleyen ifadelerde bulunmuşlardır. Bu bağlamda, ABnin dayanışma söyleminin İngiliz egemen topraklarını gözardı ederek GKRYyi merkeze aldığı görülmektedir.

Fransa Cumhurbaşkanı Macron Baftaki görüşme sonrası yaptığı konuşmada, geçen hafta İHAlar ve füzelerle hedef alınan Kıbrıs ile tam dayanışma içinde olduklarını ifade etmiştir. Konuşmasında, GKRYye yapılan saldırının Avrupaya yönelik bir saldırı olarak kabul edildiğini beyan etmiştir. Fransız uçak gemisi Charles De Gaullün adaya çok yakın bir noktada bulunduğunu belirten Macron, Fransanın GKRYnin her zaman yanında bulunacağını vurgulamıştır. Macron sözlerine, Fransız askeri varlığının Akdeniz, Basra Körfezi ve Hürmüz Boğazında devam edeceğini, önceliğinin enerji güvenliğinin ve vatandaşların korunması olduğunu ifade etmiştir. Aynı görüşmede bulunan Yunanistan Başbakanı Mitçotakis, GKRYnin güvenliğini en başından itibaren ulusal öncelik olarak belirlediklerini ifade ederken, ev sahibi GKRY Cumhurbaşkanı Nikos Hristodulidis de zirve sonrası açıklamalarda bulunmuş ve GKRYnin güvenliği, Avrupanın güvenliği ve kolektif sorumluluk demektir, diyerek Yunanistanın bölgeye fırkateyn ve savaş uçakları gönderme konusundaki hızlı yanıtı ile Fransanın desteğine minnettar olduğunu belirtmiştir.

Kıbrıs adasında bulunmakla beraber, İngiltere egemenliğinde olan ve dolayısıyla AB ile bir ilişkisi olmayan bir üsse yapılan saldırıyı vesile addederek, yukarıdaki beyanlarda bulunan her üç yetkilinin konuyu abarttıkları ve Avrupa güvenliği konusunda birtakım gerçekdışı beyanlarda bulundukları görülmektedir. Aynı çevrelerin Türkiyenin KKTCde 6 adet F-16 konuşlandırmasına ilişkin itirazları ise tam bir şaşkınlığı yansıtmaktadır. Coğrafi bir yapı

olarak Kıbrıs adasının dış tehdit altında bulunması eğer gerçek bir durumsa, bütün ada üzerinde her karış toprağın savunulması için gerekli tedbirlerin alınmasından daha doğal bir hamle olamaz. Bu durumu göz ardı etmek ve Kıbrıs adasının dış saldırıdan korunma hakkını sadece bir bölümü için geçerli saymak ise gerçeklerle bağdaşmayan ve kabul edilemez bir tutum teşkil etmektedir. Orta Doğuda gittikçe artan gerginlik dikkate alındığında sorumluluk sahibi siyasi liderlerin objektif gerçeklerle bağlantılarını yitirmemeleri özenle korumaları gereken bir nitelik olarak ortaya çıkmaktadır. Daha önceki yazımızda da belirttiğimiz gibi, Doğu Akdenizdeki gelişmeler kapsamında Kıbrıs Adasındaki İngiltereye ait egemen üs bölgesi Akrotiriye yönelik insansız hava aracı saldırıları, ABnin tutumunu sorgulatmaktadır. 1960 Londra ve Zürih Anlaşmaları uyarınca, Akrotiri ve Dikelya bölgeleri İngilterenin tam egemenliğinde olup, GKRYnin yetki alanı dışındadır; bu nedenle saldırılar doğrudan İngiliz topraklarını hedef almakta ve GKRYyi askeri hedef olmaktan çıkarmaktadır. AB yetkilileri, özellikle Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyenin açıklamalarıyla, GKRYye yönelik kolektif dayanışma vurgusu yapmıştır; ancak bu tutum, hedefin İngilterenin egemen toprakları olması ve Birleşik Krallıkın AB üyesi olmaması nedeniyle hukuki ve siyasi temellerle çelişmektedir. ABnin dayanışma ilkesi, bölgesel istikrar kaygılarını aşarak abartılı yorumlanmakta, Brexit sonrası statüyle teyit edilen İngiliz egemenliği göz ardı edilmektedir. Türkiye ve KKTC perspektifinden, bu olay ABnin üye devlet dayanışmasının sınırlarını ortaya koymakta, GKRYnin desteklenmesiyle adadaki egemen dengelerin ihlâl edildiği ve İngiliz topraklarının korunması adına tutarlı bir yaklaşım sergilemesi gereği vurgulanmaktadır.

Sonuç olarak, Kıbrıs Adasının bütünlüğü ve güvenliği, uluslararası hukuk normları ile 1960 Londra ve Zürih Anlaşmalarının yarattığı statükoyu esas alarak değerlendirilmelidir. Üçlü zirvenin, Orta Doğudaki mevcut gerginlikler bağlamında gerçekleştirilmiş olması, toplantının esasen sembolik ve gösteri niteliğinde bir nitelik taşıdığını ortaya koymaktadır; zira somut bir güvenlik tehdidine karşı doğrudan operasyonel bir yanıt mekanizması üretmekten ziyade, siyasi mesaj verme amacı ön plandadır. Fransa Cumhurbaşkanı Macronun Kıbrıs ifadesini kullanırken, adada fiilen var olan iki ayrı egemen eşit entiteyi göz ardı ettiği görülmektedir. KKTC, 1983ten bu yana bağımsızlığını ilan etmiş ve kendi anayasal düzenine sahip bir devlet olarak uluslararası arenada varlık göstermektedir. Bu gerçeği dikkate almamak, adanın bölünmüş yapısını reddetmek anlamına gelmekte olup, Türkiyenin KKTCnin güvenliğini ve egemenliğini koruma yükümlülüğünü pekiştirmektedir. KKTCyi sistematik olarak görmezden gelmek, Türkiyenin bölgesel çıkarlarını ve adadaki meşru haklarını doğrudan tehdit eden bir tutum olarak değerlendirilmelidir. GKRY Cumhurbaşkanı Hristodulidisin açıklamalarında Türkiyenin KKTCye F-16 konuşlandırmasına yönelik dolaylı eleştirilere karşılık, bu askeri varlık, bağımsız bir devletin kendi topraklarında savunma kapasitesini güçlendirme hakkının somut bir tezahürüdür. Kıbrıs Adasının tamamının dış tehditlere karşı korunması gerektiği gerçeği karşısında, KKTCnin savunma tedbirleri, adanın coğrafi bütünlüğü ve bölgesel istikrar açısından meşru ve zorunlu bir adımdır. ABnin seçici dayanışma yaklaşımı, adadaki fiili gerçeklikleri ve uluslararası anlaşmaların yarattığı hukuki çerçeveyi yeterince dikkate almamakta; bu da Doğu Akdenizde sürdürülebilir istikrarın önünde engel teşkil etmektedir. Türkiye ve KKTCnin dış politika perspektifinden bakıldığında, adil, dengeli ve gerçekçi bir bölgesel düzenin tesisi, tüm tarafların egemen eşitlik haklarının karşılıklı tanınmasına bağlıdır. Seçici ve abartılı dayanışma beyanları yerine, Kıbrıs meselesinin kök nedenlerini

iki toplumlu, iki bölgeli federal çözümün başarısızlığı ve KKTCnin eşit statüsünün tanınmaması esas alan bir yaklaşım, uzun vadeli barış ve güvenlik için daha yapıcı olacaktır.

Görsel: Dimitris Papamitsos, Eurokinissi, https://orthodoxtimes.com/greece-france-and-cyprus-leaders-held-trilateral-meeting-in-paphos/

[1] Hazel Çağan Elbir, Akrotiri Üssüne Yönelik Saldırı Karşısında AB Tutumu: Egemen İngiliz Toprakları Ve Üye Devlet Dayanışmasının Sınırları, *AVİM*, avim.org.tr, 6 Mart 2026, https://avim.org.tr/tr/Yorum/AKROTIRI-USSUNE-YONELIK-SALDIRI-KARSISINDA-AB-TUTUMU-EGEMEN-INGILIZ-TOPRAKLARI-VE-UYE-DEVLET-DAYANISMASININ-SINIRLARI.

[2] Ioannis Karagiorgas, Baf'ta üçlü zirve: 'Kıbrıs'a saldıran Avrupa'ya saldırmış sayılır', *EuroNews*, euronews.com, 9 Mart 2026, https://tr.euronews.com/2026/03/09/bafta-uclu-zirve-kibrisa-saldiran-avrupaya-saldirmis-sayilir.

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "KIBRIS ADASI'NIN GÜVENLİĞİ VE İKİ EGEMEN DEVLET GERÇEĞİ: ÜÇLÜ ZİRVE BAĞLAMINDA AB TUTUMUNUN ELEŞTİRİSİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2026 / 28. Mart 12. Erişim Kasım 08, 2026. https://www.avimbulten.org/tr/Yorum/KIBRIS-ADASI-NIN-GUVENLIGI-VE-IKI-EGEMEN-ENTITE-GERCEGI-UCLU-ZIRVE-BAGLAMINDA-AB-TUTUMUNUN-ELESTIRISI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır